

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 60920-2023

Onderwerp: Programmabegroting 2024-2027

Auteur	: Erik Spierings
Domein/team	: Dienstverlening / Financiën
E-mail	: Erik.Spierings@gemeentemaashorst.nl
Port.	: G.V.I.C. van Heeswijk

Effect op de begroting

Ja Nee

Onderwerp

Programmabegroting 2024-2027

Voorstel

1. De Programmabegroting 2024-2027 vast te stellen
2. De investeringskredieten voor 2024 beschikbaar te stellen zoals die zijn opgenomen in het Meerjaren Investerings Plan(MIP)
3. De OZB voor het jaar 2024 te verhogen met het inflatiepercentage van 4,22%
4. Het structureel overschot in 2024 ad € 343.000 toe te voegen aan de Algemene Reserve
5. Het saldo van de incidentele inkomsten en uitgaven voor de jaren 2024-2027 ad € 713.000 (= € 563.000 voor 2024 + € 150.000 voor 2025) te onttrekken uit de Algemene Reserve.

Inleiding

Met gepaste trots bieden wij u de programmabegroting 2024-2027 aan. Deze begroting is de derde begroting van de gemeente Maashorst waarin invulling gegeven wordt aan het Bestuursakkoord 2022-2026 'Samen bouwen we Maashorst'.

Als nieuwe gemeente presenteren we een begroting vol met plannen en activiteiten om alle ambities uit ons bestuursakkoord in deze periode ook te realiseren. Er is de twee afgelopen jaren heel veel beleid gemaakt, voorbereidingen getroffen en hard gewerkt om in de tweede helft van onze bestuursperiode ook te kunnen uitvoeren, implementeren en oogsten. Als gemeente, midden in de samenleving, vinden we het belangrijk om in verbinding te staan met onze inwoners, doelstelling om goed wonen, werken en leven in onze levendige, groene kernen te behouden.

We kijken ook zeker verder vooruit. In het gesprek met de gemeenteraad over de visie op Maashorst 2050 bepalen we de koers om de komende jaren heel gericht belangrijke, maatschappelijke thema's het

hoofd te kunnen bieden en daarvoor nu al de juiste stappen te zetten. Deze beleidskeuzen ziet u in onze begroting terug, ze zijn samengevat in de bestuurlijke hoofdlijn.

De begroting die we nu aanbieden is structureel sluitend in de jaren 2024 en 2025. In die jaren is de weerstandscapaciteit ook méér dan ruim voldoende. De omvang van onze algemene reserve is relatief groot. Bij de aanbidding van de Kadernota is aangegeven dat we onderzoeken of we deze eenmalige middelen in kunnen zetten ten gunste van onze inwoners. We zijn tot de conclusie gekomen dat het nu nog te vroeg is om dit te doen. In Uden en Landerd zijn in het verleden al incidenteel investeringen uit de algemene reserve gedekt. Die investeringen moeten op termijn vervangen worden. Hier moeten we rekening mee houden bij mogelijke bestedingen van de algemene reserve. Als we kijken naar de begrotingsjaren 2026 en verder maken we ons grote zorgen over ons financieel meerjarenperspectief in de begroting. Dat verslechtert aanzienlijk vanaf 2026. De korting van structureel € 3 miljard op het gemeentefonds slaat een substantieel gat in ons structureel bestedings- en dekkingsplan. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) onderhandelt namens de gemeenten momenteel voor een rechtvaardig, duurzaam en solide meerjarig financieel perspectief voor alle Nederlandse gemeenten. Een resolutie hierover is aangenomen tijdens de algemene ledenvergadering in juni jongstleden. De VNG zet in op de volgende punten:

- Ophogen van het gemeentefonds en herstel van het accres vanaf 2026;
- De opschalingskorting definitief schrappen;
- Een toereikende en stabiele indexering van het gemeentefonds om loon-, prijs- en volumeontwikkelingen op te kunnen vangen, inclusief de stijging van de zorgvraag.

Bij het opstellen van deze begroting was het zéér de vraag of een demissionair Kabinet hier prioriteit aan geeft of de keuzes liever over laat aan een nieuw Kabinet. We volgen deze ontwikkelingen op de voet en informeren u als er belangrijke ontwikkelingen zijn.

Als gemeente moeten we zelf ook actie ondernemen om financieel gezond te blijven. Doen we de juiste dingen en doen we die goed? Wat is de verantwoordelijkheid van de gemeente en wat kunnen we beter overlaten aan de markt? Of aan onze inwoners, maatschappelijke instellingen of verenigingen? Maashorst is in beweging als organisatie en als partner voor anderen om te komen tot uitvoering van de juiste (kern)taken als gemeente van 60.000 inwoners. We werken naar evenwicht in uitgaven en inkomsten meerjarig. Hierbij kan de inzet van de algemene reserve als vliegwiel dienen. We blijven de inzet van de algemene reserve steeds opnieuw afwegen:

- Als tijdelijke impuls om een gewenste structurele ontwikkeling te stimuleren;
- Als tijdelijke tegemoetkoming / overbrugging om geleidelijk toe te werken naar een gezamenlijk doel én bijbehorend gewenst (lager) budget structureel.

Op deze manier maak je als gemeente duidelijk wat je doel is voor de middellange termijn en geef je je partners en stakeholders ruimte en financiële middelen om toe te werken naar deze doelen. Een structureel sluitende meerjarenbegroting voor alle jaren is naast alle beleidsinhoudelijke ambities ook een doel voor de gemeente Maashorst, naast uiteraard toekomstbestendigheid als gemeente met 60.000 inwoners.

Onze plannen voor de komende jaren maken we voor al onze inwoners. U vindt ze in deze begroting voor 2024. Wij gaan graag met u in debat om te komen tot vaststelling van deze begroting.

Beoogd effect

Met het vaststellen van de Programmabegroting 2024-2027 gemeente Maashorst geeft de raad het college opdracht om het gestelde in de Programmabegroting binnen de daarvoor beschikbaar gestelde budgetten te realiseren.

Argumenten

- 1.1 *De raad en het college willen het opgenomen beleid van het bestuursakkoord uitvoeren.*
Door het vaststellen van de begroting kunnen we de in het Bestuursakkoord en het uitvoeringsprogramma opgenomen voornemens uitvoeren en daarmee onze doelen realiseren
- 1.2 *De raad heeft het budgetrecht en op deze wijze wordt daar aanvulling aan gegeven.*
Dit is verankerd in artikel 189 van de Gemeentewet; 'Voor taken en activiteiten brengt de raad jaarlijks op de begroting de bedragen die hij daarbij beschikbaar stelt, evenals de financiële middelen die hij naar verwachting kan aanwenden'. Daarnaast is bepaald dat slechts uitgaven mogen worden gedaan tot de bedragen die op de begroting zijn aangebracht. De essentie van het budgetrecht is dat de raad door middel van het vaststellen van de Programmabegroting het college machtigt tot uitvoering conform de begroting. De begroting is daarmee ook de basis voor de bedrijfsvoering en de basis voor de verantwoording van de jaarstukken.
- 1.3 *De raad is verplicht voor 15 november de programmabegroting aan te bieden aan de Provincie.*
De provincie Noord-Brabant houdt toezicht op de financiën binnen de provincie, zo ook op de gemeente Maashorst. Daarom moet de Programmabegroting voor 15 november naar de Provincie worden gestuurd. Sinds 2023 komen we in aanmerking voor repressief toezicht. De voorliggende begroting is structureel sluitend in de jaren 2024 en 2025. Ook voor 2024 verwachten we, na goedkeuring van de provincie, repressief toezicht.
- 1.4 *De Programmabegroting is opgesteld volgens de wettelijke eisen.*
De wettelijke eisen voor het opstellen van een gemeentelijke Programmabegroting zijn opgenomen in de Gemeentewet, het Besluit Accountantscontrole provincies en gemeenten (BAPG), het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), het gemeenschappelijke Financieel Toezichtskader. Hier is aan voldaan.
- 2.1 *Het college kan dan in 2024 direct aan de slag met de uitvoering van de nieuwe investeringen.*
Door het beschikbaar stellen van de investeringskredieten voor 2024 kan het college daar in 2024 direct mee aan de slag (onder voorbehoud van goedkeuring begroting door provincie).
- 3.1 *De OZB 2024 wordt alleen verhoogd met het inflatiepercentage van 4,22%*
Conform de financiële uitgangspunten zoals ook opgenomen in de Kadernota 2024, wordt de OZB in 2024 alleen verhoogd met het inflatiepercentage van 4,22% (bron: meicirculaire 2023). Daarmee houdt het college rekening met de toenemende kosten voor levensonderhoud van onze inwoners.
- 4.1 *Het structureel overschot in 2024 ad € 343.000 toe te voegen aan de Algemene Reserve*
Voor het jaar 2024 is het structurele saldo € 343.000 positief. Dit bedrag storten we in de algemene reserve.
- 5.1 *Incidentele baten en lasten worden voor de meerjarenraming direct toegevoegd aan of onttrokken aan de Algemene Reserve.*
Zoals gebruikelijk worden de incidentele baten en lasten meerjarig verrekend met de Algemene Reserve. Voor deze begroting is dat een jaarlijkse onttrekking. Dat is voor 2024 een bedrag van € 563.000 en voor 2025 een bedrag van € 150.000. Samen € 713.000.

Kanttekeningen

Geen

Financiën

De financiële gevolgen van de ontwikkelingen, het uitvoeringsprogramma en nieuwe wensen zijn toegelicht Onder de "Financiële begroting" (onderdeel Uiteenzetting van de financiële positie) zoals dat in de programmabegroting is opgenomen. Beleidsmatig zijn de voornemens voor 2024 en huidige ontwikkelingen beschreven in de desbetreffende programma's.

Samenvattend is de financiële uitkomst van deze programmabegroting 2024-2027:

(bedragen x € 1.000 / N is negatief en V is positief)

Begotingssaldi (bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027
Structureel begrotingssaldo	V 343	V 4.512	N 4.059	N 5.453
Incidenteel begrotingssaldo	N 563	N 150	0	0
Incidenteel saldo ten laste Algemene Reserve	V 563	V 150	0	0
Saldo begroting 2023 na dekking	V 343	V 4.512	N 4.059	N 5.453

Voor het jaar 2024 is het structurele saldo € 343.000 positief. Dit voegen we toe aan de Algemene Reserve. Het jaar 2025 laat eveneens een structureel voordeel zien. De jaren 2026 e.v. zien we aanzienlijke tekorten.

De ontwikkeling van het structurele begrotingssaldo vanaf de kadernota is te splitsen in een aantal onderdelen. In de programmabegroting, onderdeel Financiële begroting onder "Uiteenzetting van de financiële positie" is het financiële verloop van Kadernota naar begroting opgenomen. Daarin is ook een verdere detaillering te vinden.

Duurzaamheid

Duurzaamheid maakt onderdeel uit van de in de begroting opgenomen beleidsvoornemens en budgetten.

Participatie

Op verzoek van de gemeenteraad is het participatietraject voor de begroting 2024 dit jaar anders van opzet geweest dan in het vorige jaar. Dit keer werden inwoners, instellingen en bedrijven gevraagd om hun wensen of wijzigingen ten aanzien van het gemeentelijk beleid kenbaar te maken tijdens een insprekavond die ruim voor de behandeling van de kadernota 2024 plaatsvond. Deze manier van participeren bij de P&C-cyclus werd eenmalig zo geprobeerd. Met de gemeenteraad is afgesproken dit participatietraject te evalueren. Verder worden participatieprocessen opgestart bij de uitwerking van het beleid dat opgenomen is in de begroting.

Communicatie

Er is toegezegd dat we de programmabegroting beter leesbaar maken (toezegging nr 28 d.d. 17-3-2022-cie REF). Allereerst is er een infographic uitgebracht welke beter leesbaar is. Daarnaast hebben we de volgende extra acties ondernomen in deze begroting:

- De opbouw van teksten is overal hetzelfde
- Het taalniveau is op B1-niveau gebaseerd
- Er is gebruik gemaakt van korte zinnen en zo min mogelijk moeilijke woorden
- Afkortingen zijn de eerste keer zo veel mogelijk voluit geschreven
- Toelichtingen zijn beknopt en kort gehouden
- De lay-out van de website is gebruiksvriendelijker gemaakt

De programmabegroting 2024 wordt de komende weken/maanden op verschillende manieren onder de aandacht gebracht bij onze inwoners en de pers.

Na het collegebesluit, wordt de begroting online gezet op onze website en toegelicht in een persgesprek. Dan wordt ook een persbericht uitgedeeld aan de aanwezige pers en daarna verstuurd aan alle perscontacten.

In de week van 25 september publiceren we in de lokale weekbladen (De Arena en Udens Weekblad) een infographic Begroting in één oogopslag.

In de aanloop naar de begrotingsbehandeling in november, wordt elke week op de gemeentepagina in de lokale weekbladen door een portefeuillehouder een onderwerp extra toegelicht in korte interviewvorm. We hebben dan zes weken lang aandacht voor de begroting, om aandacht te vragen voor de vaststelling door de raad.

Na vaststelling door de raad volgt ook namens de raad een persbericht, in samenwerking met de griffie, door de communicatie-adviseur van de gemeenteraad. Indien nodig wordt ook de begroting in een oogopslag aangepast op de website.

Vervolg

De behandeling van deze programmabegroting 2024 is als volgt:

Datum	Onderwerp
5 oktober	Bespreken programmabegroting 2024 in de Auditcommissie
Tot en met woensdag 27 september 17:00 uur	Mogelijkheid tot het stellen van schriftelijke technische vragen door de raadsleden
2 oktober 17:00	Verstrekken antwoorden technische vragen aan de raad
5 oktober	Informatieavond voor raadsleden, mogelijkheid tot stellen vervolgvragen op antwoorden technische vragen
uiterlijk 23 oktober	Indienen algemene beschouwingen (persversie) door de fracties bij de griffie
26 oktober	Bespreken begroting in raadscommissie S&B
2 november	Bespreken begroting in raadscommissies REF
9 november	Vaststellen programmabegroting 2023-2026

Bijlagen die onderdeel uitmaken van het besluit

1. Programmabegroting 2024 (PDF)
2. Link naar Programmabegroting op website [Programmabegroting 2024 | Programmabegroting 2024 | Maashorst \(begrotingsapp.nl\)](#)

Bijlagen ter informatie

3. Overzicht formats nieuwe wensen kadernota/begroting

Uden, 19 september 2023

Burgemeester en wethouders van gemeente Maashorst,
de secretaris,

J.A.G.M. van Aaken

de burgemeester,

M.J.D. Donders-de Leest (wnd.)